

Írásos emlékek és a digitális jövő

Hornyik Zsuzsanna

Dr. szerkesztőségi munkatárs
Allami Számvevőszék,
Pénzügyi Szemle Szerkesztősége

Az idén hetvenéves Belügyi Szemle kapcsán akaratlanul felmerül sokakban a kérdés, vajon mit hoz a jövő? Emberi léptékben mérve is tekintélyes időnek számít a hetvenév, egy folyóirat életében kifejezetten tekintélyesnek, tiszteletreméltónak mondható. Vitathatatlan tény, hogy nem tarthatnánk napjainkban is kezünkben a Belügyminisztérium szakmai, tudományos folyóiratát, ha nem lettek volna kiváló szakemberek, tudós professzorok, akik egymást váltva gondozták, szerkesztették a Belügyi Szemlét. Természetesen magán hordozta mindig annak a történelmi korszaknak a jegyeit is, amelyben éppen megjelent. Mindeztől elvonatkoztatva azonban elmondható, hogy a szakmai jelleg mindvégig jellemezte, a megjelentetett bűnügyi, rendészettudományi tartalom mindenkor a gyakorlati élet szakembereinek munkáját volt hivatott szolgálni.

Az elmúlt hetven év során sokat változott a körülöttünk lévő világ, amely mindegyre – szemmel látható módon – hatással volt. Az emberek mindennapi élete, szokásai, az igénybevehető szolgáltatások, életfeltételek az utolsó tizenöt-húsz évben szinte teljesen megváltoztak. Mondhatnánk azt is, hogy az élet, a tudományos életet is beleértve, a fenti időszakot megelőzően kiegyensúlyozottan, nagyjából előrelátható ütemben fejlődött, változott. A digitális forradalom, a világháló térnyerése alapjaiban hozott komoly változásokat. Felgyorsultak az események, más dimenzióba került az élet minden területe, sok jelenség, folyamat megértése, értékelése csak megkésve követte annak megjelenését. Számos terület sokáig szabályozatlan volt, vagy még mindig nem teljesen az, amiből egyenesen következik, hogy a felhasználóknak, azaz az embereknek, amellet, hogy sok mindent kényelmesebben, gyorsabban tudnak intézni, komoly kihívásokkal is szembesülniük kellett.

Ha messzebbre tekintünk vissza a múltba, visszaforgatjuk a történelem kezeit, láthatjuk, hogy Johannes Gutenberg 15. századi találmányával, a mozgatható betűelemekkel való nyomtatás technikájával, korszakalkotó újítást hozott a könyvnyomtatásban. Találmányával a modern könyvnyomtatás négy

szükséges, alapvető összetevőjét elsőként alkalmazta együttesen: a mozgatható betűmintát, a nyomógépet, a megfelelő nyomdafestéket és a papírt egy gyártási folyamatban hangolta össze (Erdődy, 1973). Magát a könyvnyomtatást nem ő találta fel, hanem hozzájárult ahhoz, hogy a könyvnyomtatás tömegtermeléssé váljon, minél több emberhez jussanak el nyomtatott könyvek. A világ, elsősorban Európa kulturális fejlődésének sarokpontja volt ez az időszak. Gutenberg tevékenysége, találmánya segítette elő azt, hogy a tudáshoz, a kor tudományos, művészeti életének eredményeihez, a fontos információkhoz minél többen, a társadalom írni-olvasni tudó szélesebb rétege hozzájusson. Bár Gutenberg nyomtatványait, az általa feltalált módszerrel előállított 15. századi nyomtatványokat ősnymtatványoknak nevezzük, vitathatatlan, hogy több száz éven keresztül a szellemi megújulás, a tudományos műveltség alapja, nélkülözhetetlen eszközei voltak ezek. 1453 és 1455 között készült a legrégebbi ősnymtatvány, amely nem más, mint Gutenberg Mainzban készült Bibliája. Említésre méltó továbbá, hogy a legelső magyar ősnymtatvány Hess András Budai krónikája 1473-ból. Eredeti címe *Chronica Hungarorum*, s nyelve természetesen latin volt. Több másolat készült róla, ezekből szerencsére néhány példány a mai napig megvan, amelyekből egyet az Országos Széchényi Könyvtárban őriznek.

A Gutenberg-galaxis elnevezést kapta a könyvnyomtatás születésének, elterjedésének korszaka, hiszen a nyomtatott könyv volt az a közeg, ahol az ismereteket, a tudást átadták. Érdekes módon majdnem hatszáz évvel később született a kifejezés, mégpedig 1962-ben Marshall McLuhan tollából, aki ezen a címen publikálta könyvét a témában (McLuhan, 1962). Ebben alapos vizsgálatnak vetette alá az olvasást, a könyvek jelentőségét. Górcső alá vonta az írni-olvasni tudó és az analfabéta embereket. Elemezte az írás megjelenése előtti állapotot, az akkori emberi kommunikáció helyzetét, folyamatát, fajtáit. Külön vizsgálta a képiség helyét. Valamennyi ténymegállapítását, levont következtetéseit összegezve arra jutott, hogy a könyv napjai „meg vannak számlálva”. Idő kérdése, és az írott szövegek, a papírforma teljesen kimennek a divatból. Amikor ezt a művét írta, még nem láthatta előre pontosan, mi is fog történni az online világ térnyerésével, nem láthatta, milyen folyamatok, változások mennek végbe az élet minden területén, az információátadás, információközlés, a tudományos tartalmak átadásának, továbbításának közegében. 1962-es jóslata ma, 2022-ben beigazolódni látszik.

Mark Y. Herring 2001-ben, mondhatni reflektálva McLuhan nem túl pozitív szemléletű megállapításaira, tíz okot is felsorolt, amivel azt kívánta bizonyítani, miért nem jelenti az írott, nyomtatott könyvek végét az internet, a digitális világ megjelenése. Ezek között hivatkozott arra, hogy az interneten fellelhető tartalmak, legalábbis az ő idejében, nem voltak ellenőrizve, a korábbi

nagy korszakok jelentős írott emlékei nem találhatók meg az online világban, az e-könyvek, elektronikus felületek olvasása, a képernyő előtt töltött hosszú idő káros hatással vannak az emberi szemre, és egyéb szervi elváltozásokhoz is vezethet, ami egyébként utólag bizonyítást is nyert (Herring, 2007). Természetesen Herring megállapításai felett is eljárt az idő. A technikai fejlődésnek köszönhetően a kétkedéssel, szkeptikus hozzáállással fogadott jelenségek, újdonságok társadalmi fogadtatása, hétköznapi felhasználása bizonyítja, hogy az emberek hajlanak az elektronikus tartalmak használata felé, szemben a print kiadványokkal.

Mára az online világ minden szegmensében óriási változások mentek végbe, csak a jogi, szerzői jogi kérdések tekintetében komoly szabályok születtek, folyamatos monitorozás mellett igyekeznek a jogalkotók lépést tartani a további technikai fejlődéssel. Már a legfiatalabb korosztály körében preventív jelleggel igyekeznek felhívni a figyelmet az internet biztonságos használatára.

Hol a helye, illetve van-e létjogosultsága ebben a megváltozott világban a hetvenéves Belügyi Szemlének? A Szemle jelenlegi szerkesztősége hamar felismerte, hogy a fejlődés, innováció elkerülhetetlen annak érdekében, hogy a Belügyminisztérium szakmai, tudományos folyóirata „versenyben maradjon”. Mivel a lap jelentős színtere a tudományos és szakmai információk átadásának, ezért mindenképpen szükséges volt az online térbe történő kilépés, egyfajta felelősség az olvasótábor, az érdeklődő közönség felé. A szerkesztőség valamennyi kollégájáé az érdem, hogy a most már több mint három éve elindított honlap látogatottsága, az oldalon megtalálható tartalmak letöltésének száma igen jelentős. A Belügyi Szemle képes volt a megújulásra, immár az online térben elérhető tudományos és szakmai folyóiratok között is kiemelt jelentőséggel bír. Küldetését ebben a formában még inkább be tudja tölteni, elektronikus formában kínált tartalmával hatékonyabban szolgálja a felhasználókat, a tudományos és szakmai élet képviselőit, a kutatókat (Dános, Hornyik, Szabó, 2021). Nem elhanyagolható tény, hogy ezen az úton még szélesebb közönséghez jut el nem csak a hazai, de a nemzetközi tudományos közösségben is. A Belügyi Szemle önmagában egyfajta garancia arra, hogy az égisze alatt megjelent tartalmak minden esetben hitelesek, egyediek, megfelelnek a valóságnak. Egy folyóiratot a mindenkori szerkesztők az aktuális szerzőkkel együtt szerkesztik. Az, hogy milyen egy adott kiadvány tartalma, az a benne összegyűjtött cikkek, tanulmányok függvénye. A Szemle publikálási feltételei magas kritériumokat határoznak meg mind formai, mind tartalmi szempontból, s a tapasztalatok azt mutatják, hogy ezeknek egyre több szerző felel meg. A szerkesztőségi munkában az az egyik legjobb dolog, hogy a kiválasztott tanulmányok szerzőivel együttműködve jön létre az adott lapszám egésze. Közös alkotói munka annak érdekében,

hogy a lehető legszínvonalasabb tartalom kerüljön az olvasókhoz. Igazán nagy megtiszteltetés, izgalmas szakmai kihívás részt venni ebben a folyamatban.

A hetvenéves Belügyi Szemle képes volt a megújulásra, megtartva az alapokat, válaszolva a kor kihívásaira, olvasótáborát gyarapítva, miközben mindvégig szem előtt tartotta rendeltetését, a rendészettudományért, a bűnügyi területekért felelős szakmai, tudományos folyóiratként.

Felhasznált irodalom

Dános V., Hornyik Zs. & Szabó Cs. (2021). Tükör. A Belügyi Szemle útja a kvartilisek táborába – fejlesztések, eredmények, feladatok. *Belügyi Szemle*, 69(1), 11–33. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2021.1.1>

Erdődy J. (1973). *Így élt Gutenberg*. Móra Ferenc Könyvkiadó.

Herring, Y. M. (2007). Tíz ok, amiért az internet nem helyettesítheti a könyvtárat. *Könyvtári Figyelő*, 47(4), 694–698. <http://ki2.oszk.hu/kf/kfarchiv/2001/4/herring.html>

McLuhan, M. (2001). *A Gutenberg-galaxis. A tipográfiai ember létrejötte*. Trezor Könyvkiadó.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Hornyik Zs. (2022). Írásos emlékek és a digitális jövő. *Belügyi Szemle*, 70(11), 2319–2322. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.11.32>